

BİR GRUP ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİNİN "FLÖRT ŞİDDETİ" KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

Views of a Group of University Students on Intimate Violence

Hilal ÖZCEBE*

Dilek ASLAN **

Ahmet Hilmi KARABİBER ***

Mustafa Fatih KÜÇÜKÖZTAŞ ***

Kubilay ORANSAY***

İnan ÖLMEZ***

*Doç. Dr., HÜTF Halk Sağlığı AD.

** Dr., HÜTF Halk Sağlığı AD. Öğr. Görevlisi

***İntern Dr., HÜTF Halk Sağlığı AD.

ÖZET

Şiddet, modern hayatın en çarpıcı ve önemli sorunlarından biri olarak kendini göstermektedir. Flörtte şiddet, kişiler arası şiddet türlerinden birisi olup cinsel, duygusal, fiziksel şiddet gibi unsurları içermektedir. Batı ülkelerinde yapılmış olan bazı çalışmalara göre, flörtlerin ya klasik % 20.0'ında herhangi bir tipte şiddet meydana vb gelmektedir. Bu a-

raştırmada, Ankara'da bir grup üniversite öğrencisinin "flörtte şiddet" konusundaki görüşleri ve flörtleri sırasında yaşadıkları ya da uyguladıkları şiddet sıklığının saptanması amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan 148 öğrencinin % 59.7'si şimdiye kadar bir flörtü olduğunu ifade etmişlerdir. Halen bir flörtü olan toplam öğrenci sayısı 85 olup grubun % 67.1'ini kadınlar; % 32.9'unu ise erkekler oluşturmuştur. Grubun % 31.6'sı (43 kişi) flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olduğunu; şiddete maruz kalan arkadaşlarının cinsiyetinin ise % 87.8 ile kadın olduğunu belirtmiştir. Flört sırasında yaşanan şiddetin ortaya konulması, önleme çalışmaları açısından çok önemli bir basamaktır. Bu araştırma karşı cinsiyetle ilişkinin başlangıcı sayılan flört sırasındaki şiddetin tanımlanmasının yapılması için daha detaylı çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: flört şiddeti, üniversite öğrencisi

SUMMARY

Violence comes out to be one of the remarkable and vital issues of the modern way of life. Intimate violence is a subgroup of violence with sexual, emotional and physical contents. Figures of recent studies highlighted that around 20 % of the dating relationship had any type of violence. In this study, we aimed to determine the frequency of intimate violence among a group of university students in Ankara. 59.7 % of 148 students mentioned that they had a dating partner. 67.1 % of 85 students who have a dating partnership were female; whereas rest of them (32.9 %) were male. 31.6 % of the students stated that they had at least one friend whom had "violence experience". 87.8 % of these friends were female. Emphasizing the size of the problem is a considerable step for implementing appropriate interventions. This study marks that more detailed studies are required for determining the intimate violence in Turkey.

Key Words: intimate violence, university students

1. GİRİŞ

Latince "Violentia" (sert ya da acımasız kişilik, güç) kelimesinden gelen şiddet, güç kullanarak vurma ve kötü davranma eylemi olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre şiddet, huzur karşıtı olup, onu bozan veya tartışmaya açan eylemler bütünü olarak, fiziksel olduğu kadar fiziksel olmayan kimi davranışları da içeren sonucunda, fiziksel ve ruhsal acı ve zarar veren saldırgan eylemler olarak tanımlanmaktadır (Danit, 2000, 77-87). Dünyanın bir çok yerinde şiddet, modern hayatın en çarpıcı ve önemli sorunlarından biri olarak kendini göstermektedir. Son zamanlara kadar şiddet önemli bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilmediği halde, bu görüş şiddetin halk sağlığını ciddi biçimde etkilemeye başlayan bir sorun olarak ortaya çıkmasıyla değişmeye başlamıştır (Rosenberg, Mercy, Annet, 1998: 1226-30).

Şiddet, özel bir sınıfa veya etnik gruba ait bir olgu olmayıp toplumun her kesiminde bir çok yaşam alanında görülmektedir; bu nedenle toplumda herkes şiddet riski ile karşı karşıyadır. Ancak yaş, cinsiyet, ailesel problemler, madde alışkanlıkları ve stres gibi faktörler şiddet uygulama ve şiddete maruz kalmayı artırmaktadır (Rodrigez, 2001: 323-324).

Bir çok çalışmada, adolesan yaş grubunda şiddetin arttığı belirtilmektedir. Adolesan yaş grubunda görülen şiddet, kişinin kendisine uyguladığı şiddet (intihar, intihar girişimi), kişiler arası şiddet (aile içi şiddet, flörtte şiddet, akranlar arası şiddet, yabancı kişiler ile şiddet) ve grup şiddeti (çete grupları, terör grupları,

savaş) olarak sınıflandırılmaktadır (Lender, Engström, Melinder, 1999: 83-104, Özaydın, Üner, Akın, 1998: 73-74). Flörtte şiddet, kişiler arası şiddet türlerinden birisi olup cinsel, duygusal, fiziksel şiddet gibi unsurları içermektedir. Batı ülkelerinde yapılmış olan bazı çalışmalara göre, flörtlerin yaklaşık % 20.0'ında herhangi bir tipte şiddet meydana vb gelmektedir. Yine bir başka çalışma sonucuna göre, adolesanların % 12.0'ının flört sırasında şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir (PBS, 2002). Ülkemizde flörtte şiddet konusunda yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır

Bu çalışmada, Ankara'da bir grup üniversite öğrencisinin "flörtte şiddet" konusundaki görüşleri ve flörtleri sırasında yaşadıkları ya da uyguladıkları şiddet sıklığının saptanması amaçlanmıştır. Ayrıca, Türkiye'de flört şiddeti konusunda yapılmış çalışma bulunmamakta olup, gençlerin flört şiddetine bakış açısını ve görülme sıklığını belirlemek için yapılacak olan çalışmalar için bir ön çalışma olarak bu araştırma planlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma Ankara'da bir üniversitenin sağlıkla ilgili bir fakültesinde okuyan öğrenciler ile yapılmıştır. Bu fakülte dört yıl olup, toplam öğrenci sayısı 391'dir. Araştırma tanımlayıcı bir araştırma olarak planlanmıştır. Bu çalışmada ulaşılması hedeflenen öğrenci grubu ikinci ve üçüncü sınıflar olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ulaşmayı planladığı hedef grupta ikinci sınıfta 97 öğrenci ve üçüncü sınıfta 103 öğrenci yer almaktadır. Araştırmanın temel değişkenleri, gençlerin flört şiddeti hakkındaki gö-

rüşleri/yaklaşımları ve kendi flörtü ile yaşadığı şiddet olayı olarak belirlenmiştir. Anket formunun oluşturulması sırasında yurt dışında gençleri flört şiddeti hakkında bilgilendiren kaynaklardan yararlanılmıştır. Anket formunun ön denemesi Ankara'da bir başka üniversitesinin sağlıkla ilgili bir fakültesinde uygulanmıştır ve ankete son şekli verilmiştir. Anket formu dört bölüm içinde toplam 39 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde sosyodemografik özellikler, ikinci bölümde kazanılmış bazı alışkanlıklar, üçüncü bölümde flört şiddeti hakkındaki görüşler/yaklaşımlar ve dördüncü bölümde ise kendi flörtü ile yaşadığı şiddet olayına ilişkin sorular yer almıştır. Anket uygulaması sırasında "gözlem altında anket uygulama tekniği" kullanılmıştır. Fakültede bu sınıfların laboratuvar ve staj derslerinin farklı saatlerde olması nedeniyle iki sınıfa aynı zamanda anket formu uygulanamamıştır. Bir sınıfa sabah dersinde, diğer sınıfa ise aynı gün öğleden sonra anket uygulaması yapılmıştır. Anket uygulaması sırasında öğrencilere araştırmanın amaçları ve anket hakkında yapılan açıklamalar, anketlerin dağıtılması, öğrenciler tarafından doldurulması ve araştırmacılar tarafından toplanması için harcanan zaman ortalama 20 dakika sürmüştür. Anket formlarının veri girişi ve analizi Epi-Info 5.0 programı yardımıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın yapılabilmesi için fakülte dekanlığından ve anketin uygulanacağı ders saatinde dersi olan öğretim üyesinden izin alınmıştır. Ayrıca öğrenciler de kendi rızaları ile anket formunu doldurmuşlardır. Öğrencilerden anket formuna isim yazmamaları istenmiştir.

Araştırma Kasım 2001 ayında planlanmış, araştırmanın uygulama, değerlendirme ve rapor yazım işlemleri 31 Aralık 2001 tarihinde tamamlanmıştır.

Araştırmada 200 öğrenciye ulaşılması hedeflenmiştir, ancak öğrencilerin derslere olan devamsızlığı nedeniyle hedeflenen grubun % 74'üne ulaşılabilmektedir (148 öğrenci).

III. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması erkek öğrenciler için 19.79 (SS 1), kadınlar için ise 19.6 (SS 0.9) olarak hesaplanmıştır. Erkek öğrencilerin % 75.7'si ve

kadın öğrencilerin % 75.5'i en uzun yaşadıkları yer olarak il merkezlerini belirtmişlerdir. Bölge olarak da öğrencilerin yaklaşık yarısı (% 47.7) İç Anadolu Bölgesi'nde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere kaldıkları yer sorulduğunda ise erkek öğrencilerin daha çok arkadaşları ile evde (% 43.6) ve yurttan (% 38.5) kaldıkları; kadın öğrencilerin ise önemli bir kısmının yurttan (% 50.5) ve aileleri ile birlikte (% 20.2) kaldıkları yanıtları alınmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin bazı sosyo-demografik bazı özellikleri (Ankara, 2001)

Özellik	Erkek (n=39)		Kadın (n=109)		Toplam n=148	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
<u>Yaş</u>						
18 ve altı	2	5.1	9	8.3	11	7.4
19-20	30	76.9	82	75.2	112	75.7
21 ve üstü	7	17.9	18	16.5	25	16.9
Ortalama (SS*)	19.8 (SS 1.0)		19.6 (SS 0.9)			
I. Yerleşim yeri						
İl	28	75.7	77	75.5	105	75.5
İlçe-köy	9	24.3	25	24.5	34	24.5
II. Bölge						
İç Anadolu	12	32.4	54	52.9	66	47.4
Akdeniz	7	18.9	16	15.6	23	16.5
Marmara/Ege	7	18.9	12	11.7	19	13.6
Karadeniz	4	10.8	13	12.7	17	12.2
Doğu/Güneydoğu Anadolu	7	18.9	7	6.8	14	10.1
III. Kalınan yer						
Yurt	15	38.5	55	50.5	70	47.3
Arkadaş ile ev	7	43.6	16	14.7	33	22.3
Aile ile beraber	5	12.8	22	20.2	27	18.2
Akrabaların yanında	2	5.1	14	12.8	16	10.8
<i>Diğer</i>	-	-	2	1.8	2	1.4

* Standart Sapma

Bu araştırma öğrencilerin "şiddet" in tanımını yapmaları istenmiştir. Gençlerin bu soruya en sık verdikleri yanıtlar genel olarak şiddetin duygusal ve fiziksel boyutunu ön plana çıkarmaktadır (% 49.1). Öğrencilerin % 16.2'si şiddetin kaba kuvvet olduğunu ve 12.5'i ise şiddetin her anlamda

uygulanan baskı olduğunu ifade etmiştir. Diğer yanıtlar arasında "karşısındakini üzme, aşırı tepki gösterme, duygusal anlamda zarar vermek, acizlik gösterme" gibi yanıtlar yer almıştır.

Şiddet ile ilgili görüşlerin hemen ardından "flört şiddeti" ile ilgili bazı ö-

nermelere yaklaşımlar incelenmiştir. Fiziksel şiddeti vurgulayan cümlelerden birisi "Bir gencin flörtüne istemediği halde dokunması" cümlesidir. Bu cümleye kadınların % 92.7'si, erkeklerin % 71.8'i katılmıştır. Bir gencin flörtünü çimdiklemesinin fiziksel bir şiddet olduğu görüşü kadınların % 56.0'ı; erkeklerin ise % 50.0'ı tarafından kabul görmüştür.

Anket sorularında, şiddetin duygusal boyutunu vurgulayan cümleler de yer almıştır. "Bir gencin, flörtüne lakap takarak (takma ad ile) hitap etmesi duygusal bir şiddettir" cümlesine kadınların % 70.3'ü katılmadıklarını i-

fade etmişlerdir. Aynı cümleye erkeklerin % 43.2'si katılmamıştır. "Flört sırasında gösterilen kıskançlık sevginin bir işaretidir" cümlesine kadınların % 53.4'ü katıldıklarını ifade ederken bu görüşe erkeklerin % 73.7'si katılmıştır. "İri yarı gençlerin flört sırasında daha fazla şiddet uyguladığı" görüşüne her iki cinsiyette de katılmayanlar fazladır. "Eğitimsiz gençler arasında flört şiddetinin daha fazla görüldüğü" görüşünün kabul edilme boyutu yine her iki cinsiyette de kabul etmeme boyutuna göre daha yüksektir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin flört şiddeti ile ilgili bazı görüşleri (%) (Ankara, 2001)

Görüşler	Kadın (n=109)			Erkek (n=39)		
	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum
Bir gencin flörtüne istemediği halde dokunması fiziksel bir şiddettir	92.7	3.8	3.8	71.8	12.8	15.4
Bir gencin flörtünü çimdiklemesi fiziksel bir şiddettir	56.0	28.2	15.5	50.0	28.9	21.1
Bir gencin flörtü kondom kullanmasını istediği halde cinsel sırasında kondom (prezervatif, kılıf, kaput) kullanmaması bir şiddet şeklidir	82.5	12.6	4.9	71.8	10.3	18.0
İri yarı gençler flört sırasında daha fazla şiddet uyguladılar	7.9	29.4	62.8	15.4	33.3	51.2
Eğitimsiz gençler arasında flört sırasında şiddet daha sık görülmektedir	58.3	24.9	17.5	15.4	33.3	51.2
Flört sırasında gösterilen kıskançlık sevginin bir işaretidir	53.4	10.7	35.9	73.7	10.5	15.8
Bir gencin flörtüne lakap takarak (takma ad ile) hitap etmesi duygusal bir şiddettir	13.9	15.8	70.3	30.8	15.4	43.2

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 59.7'si şimdiye kadar bir flört ilişkisi yaşadığını ifade etmiştir. Halen flörtü olan toplam öğrenci sayısı 85 olup, grubun % 67.1'ini kadınlar; % 32.9'unu ise erkekler oluşturmaktadır. Şimdiye kadar flörtü olan öğrencilerin şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama durumları sorulmuştur. Tüm grup içerisinde 12 öğrenci (6 kadın ve 6 erkek) ilişkisi sırasında şiddete maruz kaldığını; 10'u ise (6 kadın ve 4 erkek) ilişkisi sırasında şiddet uyguladığını ifade etmiştir. Tanımlanan şiddet türleri ise duygusal, fiziksel, sözel ve cinsel şiddet olmuştur. "Tokat atmak, bıçaklamak" fiziksel şiddet; "duygu sömürsü, her istediğini yaptırmak, özgürlüğünü sınırlandırmak, tehdit etmek, ihanet etmek" duygusal şiddet; "küfür etmek, ses tonunu yükseltmek, kötü söz söylemek" sözel şiddet, "cinsel ilişkiye zorlamak" ise cinsel şiddet olarak tanımlanmıştır.

Araştırmanın en son bölümünde, öğrencilerin şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olup olmadığı sorulmuştur. Grubun % 31.6'sı (43 kişi) flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olduğunu; şiddete maruz kalan arkadaşlarının cinsiyetinin ise % 87.8 ile kadın olduğunu belirtmiştir.

IV. TARTIŞMA

Şiddet, dünyanın pek çok bölgesinde pek çok sağlık sorununa yol açmaktadır. Bugün, şiddet ölüm nedenleri arasında önemli bir paya sahiptir. Örneğin, Amerika kıtası için şiddetin, bölgedeki tüm ölümlerin % 7-25 arasında değişen bir bölümünden sorumlu olduğunun altı çizilmektedir (DSÖ, 1998: 94). Bu denli önemli bir sağlık sorunu olarak kabul edilen

şiddetin bu araştırmada sadece flört boyutu incelenmiştir. Toplumda şiddetin kavram olarak varlığının tanımlanmasının zor olduğu göz önüne alındığında, "flört sırasında şiddet" oldukça yeni bir tanımlama olarak dikkat çekmektedir. Ancak, bu konuda yabancı literatürde oldukça fazla çalışma yer almaktadır. Gençlerin flört ilişkilerinde yaşadıkları şiddetin ortaya çıkarılması, hayatlarının daha sonraki dönemlerinde yaşayacakları kadın-erkek ilişkileri sırasında şiddeti kabul etmeleri ve içselleştirmelerini önleyebilir. Kadın-erkek ilişkilerinin filizlendiği daha erken evreler olarak kabul edilen flört aşamasında şiddet konusunda yapılacak müdahaleler, bugün, dünyada, bir başka halk sağlığı problemi olarak kabul edilen "kadına yönelik şiddet" olgularının önlenmesi için önemli bir adım olabilir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan şiddet tanımlamasında da bir halk sağlığı olarak kabul edilen şiddetin ruhsal, fiziksel, sözel ve cinsel boyutlarının varlığının altı çizilmektedir (Rosenberg, Mercy, Annet, 1998: 1226-30). Öğrencilerin şiddetin tanımında en fazla "duygusal" ve "fiziksel" şiddeti vurguladıkları görülmektedir, oysa şiddetin çok farklı boyutları bulunmaktadır. Örneğin, cinsel şiddet flört ilişkilerindeki şiddet içinde önemli bir yere sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ulusal düzeyde lise öğrencilerine yönelik yapılan bir çalışmaya göre, kadınların % 27.5'i yaşamlarında en az bir kez tecavüz veya tecavüz girişimiyle karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir (CDC, 2001).

Araştırma grubunda şiddet ile ilgili olan görüş cümlelerine katılma boyutu şiddetin tipine göre erkek ve ka-

dınlarda farklı olduğu saptanmıştır. Örneğin, "fiziksel şiddet"i tanımlayan "bir gencin flörtüne o istemediği halde dokunması" cümlesine kadınların % 92.7'si; erkeklerin ise % 71.8'i katılmıştır. Bu görüşe katılma boyutunun kadınlarda daha fazla olduğu saptanmıştır. "Bir gencin flörtünü çimdiklemesi" gençlerin yaklaşık yarısı tarafından fiziksel şiddet olarak kabul edilmektedir. Bu görüş, kadınların % 56.0'ı; erkeklerin ise % 50.0'ı tarafından kabul edilmiştir. "Fikrim yok" ve "Katılmıyorum" diyen öğrenciler ise her iki cinsiyet için grubun neredeyse yarısını oluşturmaktadır. "Çimdikleme" şiddet içeren bir eylem olmasına rağmen, toplumda gençler arasında şiddet olarak kabul edilmemekte, hatta sevginin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Bu yaklaşım tarzı bir sonraki aşamada düzeyi daha yüksek olan fiziksel bir eylemin de kabul edilmesini kolaylaştırabilir. Bu nedenle "sevgi ifadeleri"nin şiddet içeren eylemlerden ayrıştırılma gerekliliği üzerinde topluma yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır (NCFV, 2001).

Bunun yanı sıra, kadın-erkek ilişkisinde lakap takılarak hitap "sözel şiddet" olarak kabul edilirken, araştırma grubunda kadınların % 70.3'ü; erkeklerin ise % 43.2'si bunu bir şiddet olarak değerlendirmemiştir. Kişileri özgün birer birey yapan isimle hitap dışında bir yaklaşım araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından dikkate alınmamıştır. Bu görüşe katılmama boyutunun yüksek olması, toplumda "olumlu lakap takma" alışkanlığının fazla olması ve bu durumun bir sevgi ve sempati bileşeninin olması olabilir.

Şiddet ile ilgili bazı gerçek olmayan inanışlar da bulunmaktadır. Araştırmada da üzerinde durulan bazı efsaneler, öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir. "Kiskançlık sevginin bir işaretidir" efsanesine öğrencilerin büyük bir kısmı katılmıştır. Bu görüşe, erkeklerin % 73.7'si; kadınların ise % 53.4'ü katılmışlardır. Benzer olarak yapılan çalışmalar bedensel büyüklüğün şiddet uygulamayla bir ilgisi olmadığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda bir ifade olan "iriyarı gençlerin flört sırasında daha fazla şiddet uygulamaktadırlar" görüşüne kadınların % 62.8'i; erkeklerin ise % 51.2'si katılmamıştır. Grubun yarısından fazlasının bu görüşe katılmamış olması olumludur ancak, öğrencilerin önemli bir kısmının bu konuda fikir beyan etmemesi de dikkate alınmalıdır. Kişinin görüş ifade etmemesi bu konuda bilgisinin olmadığı anlamına gelebilir. Konu ile ilgili bilgi ve bilinç düzeyinin eksikliği "efsane" olarak kabul edilen konularda eksik ve yanlış yönelimlere neden olabilir. "Eğitimsiz gençler arasında şiddetin daha sık görülmesi" efsanesi de grubun önemli bir kısmı tarafından kabul edilmiştir. Ancak, literatür bilgilerine göre eğitim düzeyi düşük olan gençler arasında flört şiddeti daha fazla bulunmamaktadır. Eğitim durumu ile şiddetin boyutunun değişmemesinin yanısıra şiddet tipinde de farklılaşmalar görülmektedir. Bu konuda, yine öğrencilerin şiddetin tanımı, görülme boyutu ve tipleri ile ilgili bilgi desteğine ihtiyaçları olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 31.6'sı (43 kişi) flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olduğunu; şiddete maruz kalan

arkadaşlarının cinsiyetinin ise % 87.8 ile kadın olduğunu belirtmiştir. Şiddete maruz kalan arkadaş sayısının şiddete maruz kalan kişi sayısından fazla olduğu araştırmada ortaya çıkan bir bulgudur. Bunun nedeni, kişilerin şiddete maruz kaldıkları halde bu olumsuz durumu ifade etmek istememelerinden kaynaklanmış olabilir.

Şiddete maruz kalan kişilerin bu durum karşısında nasıl davranacaklarını bilmeleri şiddet eyleminin tekrarinin önlenmesi açısından çok önemlidir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmaya göre, fiziksel şiddete maruz kalan kişilerin en fazla karşı bir fiziksel şiddet uyguladıklarını ortaya koymuştur (Watson ve ark., 2001:339-48). Bu olumsuz sağlık davranışlarının yanısıra, şiddet uzun vadede de doğrudan kişilerin pek çok alanda sağlıklarını tehdit etmektedir. Örneğin, flört şiddeti konusunda yapılan çalışmalar, şiddete maruz kalan kişilerin şiddete maruz kalmayan kişilere göre uzun dönemde daha sağlıksız bir cinsel yaşamları olduğunu vurgulamaktadır (Winggod ve ark., 2001: E72). Bu nedenle, flörtleri sırasında şiddete maruz kalmış kişilerin sağlıklarının her boyutuyla ele alınması ve gerekli iyileştirici ve koruyucu hizmetlerin entegre bir şekilde sunulması gerekmektedir. Bu yaklaşımlar pek çok çalışmada tartışılmaktadır. Hedef gruplarına göre değişik yaklaşımların benimsenmesi ve geliştirilmesi flört sırasında şiddetin önlenmesi açısından çok önemlidir. Örneğin, adolesanlarda flört ilişkileri sırasında kadın ve erkeklerin yaşadıkları şiddetin önlenmesi programı için kadın ve erkeklere ayrı müdahale programlarının oluşturul-

ması önerilmektedir (Foshee ve ark., 2001: 128-41).

Bu araştırma bulgularına göre flört sırasında şiddet yaklaşık her beş-altı çiftten birisinde görülmektedir. Erkeklerin % 14.2'sinin, kadınların ise % 10.3'ünün kendileri flörtlerine şiddet uyguladıklarını beyan etmişlerdir. Bu araştırmanın küçük bir grupta yapılmış olmasına karşılık flört sırasında tokat atmak ve bıçaklamak gibi davranışlarla fiziksel şiddetin öne çıktığı ya da küfür etmek, kötü söz söylemek gibi sözel ve ruhsal şiddetin beyan edildiği görülmektedir. Yine araştırma sırasında cinsel şiddet uygulandığı da ifade edilmiştir. Ülkemizde son yıllarda şiddet konusu ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmasına karşılık, flört şiddeti ile ilgili herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Kadın ve erkek arkadaşlığının duygusal ve cinsel anlamda bağlandığı adolesan ve gençlik dönemi, ayrıca psikososyal gelişim özelliklerinden dolayı da şiddet içeren davranış sıklığı diğer yaş dönemlerine göre daha fazla olabilmektedir. Bu dönemde duygusal anlamda bağlandığı erkek ya da kadın arkadaşından şiddet görme ya da şiddet uygulama her iki gencin de psikososyal sağlığını olumsuz olarak etkileyecektir. Psikososyal sağlığın olumsuz olarak etkilenmesi ise erişkin dönemdeki karşı cinsiyetle olan ilişkilerini olumsuz olarak etkileyebilir.

Sonuç olarak, bu araştırma karşı cinsiyetle ilişkinin başlangıcı sayılan flört sırasındaki şiddetin tanımlamasının yapılması için daha detaylı çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Genel olarak şiddet ve şiddeti etkileyen faktörlerin ortaya konulabilmesi için daha detaylı, uzun

sürelî, geniş ve değişik gruplarda yapılan çalışmalara gereksinim vardır. Flört sırasında yaşanan şiddet, kişilerin özel hayatı ile ilgili olduğu için konu ile ilgili sorulan her soruya yeterince doğru yanıt almak mümkün olmayabilir. Bu konuda yapılan çalışmaların niteliksel ve niceliksel boyutunun birlikte araştırılmasını gerektirmektedir. Daha önceki tartışmada da belirtilmeye çalışıldığı gibi, flört sırasında yaşanan şiddetin ortaya konulması, önleme çalışmaları açısından çok önemli bir basamaktır.

KAYNAKLAR

CDC, "Fact Sheet on Dating Violence", <http://www.cdc.gov/ncipc/factsheets/datviol.htm>, Kasım 2001.

National Clearinghouse on Family Violence, "Dating Violence", <http://www.hc-sc.gc.ca/hppb/familyviolence/html/datingeng.html>, Kasım 2001.

DANIK, Ş. (2000) "Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet", *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, C.1, S. 10, s. 77-87.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ, (1998) "Dünya Sağlık Raporu 1998, 21. Yüzyılda Yaşam Herkes İçin Bir Vizyon", Dünya Sağlık Örgütü Yayınları, Geneva, Türkçe Baskı, Ankara; s. 94.

FOSHEE, V.A., LINDER, F., MACDOUGALL, J.E., BANGDIAWA, S. (2001) "Gender Differences in the Longitudinal Predictors of Adolescent Dating Violence", *Prev. Med*, C. 32, S. 2, Feb, s. 128-41.

LEANDER K., K. ENGSTRÖM. (1999) "The Commission and Prevention of Violence". Safety Promotion Research, Editör: Lucie LAFLAMME, Lothar SCHELP, Karolinska Institutet, Sweden, s. 83-104.

ÖZAYDIN N., ÜNER O. AKIN A. (1998) "Kadın ve Şiddet", *Sağlık ve Toplum Dergisi*, S. 3-4, Temmuz-Aralık, s. 73-78.

ROSENBERG M. L, J. A. MERCY, Joseph L. ANNEST. (1998) "Violence: The Problem of Violence in the United States and Globally". *Public Health and Preventive Medicine*, Editör: Robert B. WALLACE, 14th Edition, USA, Appleton and Lange Publications, s. 1226-30.

RODRIGUEZ, M.A. (2001) "Clinicians, Intimate Partner Violence and Opportunities", *West J. Med*, C. 174, s. 323-324.

PBS, "Dating Violence, Twisted love", www.pbs.org/inthemix/shows/show_dating_violence.html, Kasım 2002.

WATSON, J.M., CASCARDI, M., AVERY-LEAF S., O'LEARY K.D., "High School Students' Responses to Dating Aggression", *Violence Vict*, C. 16, S. 3, s. 339-48.

WINGOOD, G.M., DICLEMENTE, R.J., MCCREE, D.H., HARRINGTON, K., DAVIES, S.L. (2001) "Dating Violence and the Sexual Health Of Black Adolescent Females", *Pediatrics*, C. 107, S. 5, May, s. E72.